

7. Odpoveď ministra financií Slovenskej republiky J. Počiatka na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky I. Pásztoro vo veci riešenia nepriaznivej situácie na hraničnom priechode vo Veľkých Slemenciach

Ján Počiatek

minister financií
Slovenskej republiky

Bratislava dňa 25. apríla 2007
Číslo: MF/12759/2007-11

Vážený pán poslanec,

v súvislosti s Vašou poslaneckou interpeláciou vo veci riešenia nepriaznivej situácie na hraničnom priechode vo Veľkých Slemenciach, Vám v zmysle § 130 Rokovacieho poriadku Národnej rady Slovenskej republiky zasielam nasledovnú odpoveď.

Obec Veľké Slemence bola pred 2. svetovou vojnou súčasťou Československa. V roku 1945 bola pri odovzdaní Podkarpatskej Ukrajiny Sovietskemu zväzu rozdelená štátnou hranicou. Na slovenskej strane zostala obec Veľké Slemence a odovzdaná časť obce Malí Selmenci sa stala ukrajinským územím. Na základe opakovaných podnetov zo strany predstaviteľov miestnych samospráv obcí Veľké Slemence a Malí Selmenci a z dôvodu uľahčenia kontaktu medzi rodinami na oboch stranách hranice spracovalo Ministerstvo financií SR v roku 2005 materiál „Návrh na uzavretie Dohody medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Ukrajiny o zmene a doplnení Zmluvy medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Ukrajiny o hraničných priechodoch na spoločných štátnych hraniciach, podpísanej 15. júna 1995 v Kyjeve, formou výmeny nôt“ na rokovanie vlády SR, ktorý vláda SR prijala svojím uznesením číslo 166 zo dňa 2. marca 2005.

V tejto súvislosti bolo nevyhnutné uvoľniť finančné prostriedky na výstavbu potrebnej infraštruktúry hraničného priechodu na výkon služby kontrolných orgánov na slovenskej strane, ktorú zabezpečovalo Colné riaditeľstvo SR (skutočné finančné náklady stavby boli v roku 2004 a 2005 vo výške 3 511 600,- Sk a Colnému riaditeľstvu SR boli pridelené z kapitoly Ministerstva financií SR). Tomu predchádzali viaceré rokovania predstaviteľov kompetentných orgánov slovenskej a ukrajinskej strany, kde sa stanovili také zásady jeho otvorenia, ktoré budú v súlade s platnou legislatívou oboch štátov a vzhľadom na členstvo Slovenskej republiky v Európskej únii aj s legislatívou Európskej únie.

Colný priechod Veľké Slemence – Malí Selmenci bol otvorený dňa 23. decembra 2005. Tento colný priechod je cestným priechodom medzinárodného charakteru a je určený pre peších a cyklistov, občanov Slovenskej republiky, Ukrajiny a štátov Európskeho hospodárskeho priestoru s celoročnou prevádzkou a s pracovným časom denne od 8,00 hod. do 20,00 hod. stredoeurópskeho času. Kontrolné zložky oboch štátov vykonávajú na tomto colnom priechode službu oddelene, každá na území svojho štátu.

Svoj diel práce vykonala aj obec Veľké Slemence, ktorá z dôvodu zlepšenia infraštruktúry v blízkosti colného priechodu vybuďovala parkovisko pre osobné automobily. Po niekoľkomesačnej prevádzke colného priechodu starosta obce Veľké Slemence skonštatoval, že otvorenie colného priechodu v obci malo za následok nežiaduce zvýšenie premávky a pohybu osôb v obci.

Ako som uviedol, hlavným dôvodom otvorenia colného priechodu bolo uľahčenie vzájomných návštev rodín žijúcich v rozdelenej obci. Doterajšie poznatky z fungovania tohto colného priechodu vyúsťujú do skutočnosti, že tento cestný colný priechod sa využíva hlavne na dovoz cigariet a iného tovaru, pričom využívanie prechodu obyvateľmi oboch dotknutých obcí je na nízkej úrovni vo vzťahu k celkovému počtu cestujúcich. Situácia sa prechodne zhoršila aj tým, že od februára 2007 (do konca mája 2007) prebieha rekonštrukcia colného priechodu Vyšné Nemecké, súvisiaca so vstupom Slovenskej republiky do Schengenského priestoru. Zaťaženosť colného priechodu Veľké Slemence od 1. januára 2007 do 11. apríla 2007 je uvedená v tabuľke.

Zaťaženosť colného priechodu Veľké Slemence od 1. 1. 2007 do 11. 4. 2007			
Štátna príslušnosť	SK	UA	Iná
Počet prestupujúcich	48 787	722	172
Priemer na deň	483	7	2
Počet cigariet	9 729 800	142 800	33 200
Priemer cigariet na osobu	199	198	193

Ako z tabuľky vidno, ide o tzv. cigaretovú turistiku. Obec Veľké Slemence, pre ktorú najmä bol colný priechod otvorený, má cca 600 obyvateľov. Za obdobie od 1. januára do 11. apríla 2007 prešlo colným priechodom Veľké Slemence 49 681 osôb. Z toho 48 787 osôb bolo slovenskej štátnej príslušnosti, 722 osôb ukrajinskej štátnej príslušnosti a 172 osôb inej príslušnosti. Za uvedené obdobie títo ľudia priviezli na územie Slovenskej republiky 9 905 800 kusov cigariet. Priemerne vychádza, že za jeden deň prejde cez tento colný priechod 492 cestujúcich. Každý z nich prepravuje 200 kusov cigariet, t. j. každá osoba prekračujúca tento colný priechod využíva v plnom rozsahu možnosti oslobodenia cigariet od cla (upravené nariadením Rady č. 918/1993, ktorým sa ustanovuje v Európskom spoločenstve systém oslobodenia od cla).

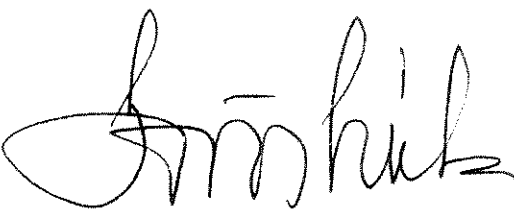
Pôvodný zámer obyvateľov obce, ktorí chceli otvoriť tento colný priechod a ktorého charakter a určenie tomu pôvodne nasvedčovalo, nepredpokladal takýto stav. Osoby zaoberajúce sa tzv. cigaretovou turistikou však prestupujú štátnu hranicu len za účelom dovozu 200 ks cigariet oslobodených od dovoznej platby (cla, aj DPH a spotrebnej dane) aj niekoľkokrát za mesiac. V konečnom dôsledku na toto doplácajú cestujúci prestupujúci štátnu hranicu za iným účelom.

Situáciu na colnom priechode Veľké Slemence citlivo vníma aj Ministerstvo financií SR a Colné riaditeľstvo SR, ktoré sa ňou opakovane zaoberali. Treba však uviesť, že akékoľvek opatrenia, ktoré colná správa prijala, viedli len k prechodnému zníženiu počtu osôb prekračujúcich tento colný priechod. Po určitom čase bola situácia znova rovnaká, ako pred prijatím opatrení. Možno preto konštatovať, že nie je predpoklad zlepšenia situácie navýšením počtu colníkov. Uvedené riešenie by si vyžiadalo rozšírenie infraštruktúry colného priechodu, ktoré by bolo podmienené súhlasom a analogickými úpravami na ukrajinskej strane, s najväčšou pravdepodobnosťou vyžadujúcimi zmenu medzinárodnej dohody (Dohody medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Ukrajiny o zmene a doplnení Zmluvy medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Ukrajiny o hraničných priechodoch na spoločných štátnych hraniciach, podpísanej 15. júna 1995 v Kyjeve formou výmeny nôt). Na druhej strane však cenové rozdiely pri tabakových výrobkoch na Ukrajine a v tuzemsku sú stále dostatočnou motiváciou na opakované prestupovanie štátnej hranice za účelom nákupu cigariet.

V tejto súvislosti považujem za potrebné zdôrazniť, že medzinárodné záväzky Slovenskej republiky ako členského štátu EÚ nám neumožňujú obmedziť využívanie colného priechodu len na obyvateľov pohraničných oblastí, ako je to napríklad pri režime malého pohraničného styku s Poľskou republikou. Colný priechod Veľké Slemence je riadnym colným priechodom, aj keď len pre peších a cyklistov, nie hraničným priechodom určeným pre malý pohraničný styk. Problematika malého pohraničného styku sa riadi osobitnými pravidlami – nariadením Rady a EP č. 1931/2006 - rezortom príslušným zaoberať sa touto otázkou je Ministerstvo vnútra SR.

Problém dlhých čakacích dôb na colných priechodoch pri vstupe na územie Slovenskej republiky z Ukrajiny sa netýka len colného priechodu Veľké Slemence, ale všetkých colných priechodov na tomto úseku štátnej hranice. Dlhodobým monitorovaním osôb prestupujúcich štátnu hranicu sa zistilo, že viac ako štvrtina osôb prekračuje túto hranicu viac ako jedenkrát za mesiac a dĺžka ich pobytu na území Ukrajiny je menej ako 2 hodiny. Aj za takýchto okolností sa očakáva od Slovenskej republiky, že ako vo vnútrozemí, tak aj na vonkajších hraniciach EÚ zabezpečí zodpovedajúcu úroveň colného dohľadu.

S pozdravom

19. 

Vážený pán
István Pásztor
poslanec
Národná rada
Slovenskej republiky
Bratislava